

OPIS ZAŁOŻONYCH OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ (PLAN WYNIKOWY)

W tabeli opisujemy przewidywane osiągnięcia uczniów w ramach zakresu rozszerzonego w odniesieniu do poszczególnych treści kształcenia. Podzieliliśmy je na dwie grupy: konieczne i podstawowe oraz rozszerzające i dopełniające – z uwzględnieniem indywidualnych możliwości uczniów. Treści kształcenia zostały uzupełnione odpowiednimi numerami wymagań szczegółowych podstawy programowej.

KLASA 3

Nr	Treści kształcenia	Wymagania konieczne i podstawowe Uczeń potrafi:	Wymagania rozszerzające i dopełniające Uczeń sprostał wymaganiom koniecznym i podstawowym oraz potrafi:
Dział 12. Prąd stały i modele przewodnictwa			
1–2	Prąd elektryczny jako przepływ ładunku (VIII.1, VIII.2, VIII.10) Zademonstrowanie pierwszego prawa Kirchhoffa (VIII.16a)	<ul style="list-style-type: none"> opisać prąd elektryczny jako uporządkowany ruch nośników ładunku, opisać przewodnictwo w metalach, posługiwać się pojęciem natężenia prądu i jego jednostką, podać treść I prawa Kirchhoffa i stosować je w zadaniach, zademonstrować I prawo Kirchhoffa, posługiwać się pojęciem napięcia elektrycznego i jego jednostką 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnić mikroskopowy model przepływu prądu w metalach, zdefiniować natężenie prądu i jego jednostkę, zinterpretować I prawo Kirchhoffa jako przykład zasady zachowania ładunku, zdefiniować napięcie elektryczne i jego jednostkę
3–7	Badanie zależności natężenia prądu od napięcia dla odcinka obwodu (VIII.4, VIII.5, VIII.6) Badanie dodawania napięć w układzie ogniów połączonych szeregowo (VIII.16b) Wyznaczanie charakterystyki prądowo-napięciowej (VIII.16d)	<ul style="list-style-type: none"> podać treść prawa Ohma i stosować je w zadaniach, narysować charakterystykę prądowo-napięciową przewodnika podlegającego i niepodlegającego prawu Ohma, opisać wpływ zmian temperatury na opór przewodnika 	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniować opór elektryczny odcinka obwodu i jego jednostkę, analizować charakterystykę prądowo-napięciową elementów obwodu (zgodną lub niezgodną z prawem Ohma), wyznaczyć charakterystykę prądowo-napięciową żarówki, z badać dodawanie napięć w układzie ogniów połączonych szeregowo
8–9	Łączenie szeregowo i równoległe odbiorników (VIII.11, VIII.13)	<ul style="list-style-type: none"> narysować schemat obwodu, w którym odbiorniki są połączone szeregowo lub równoległe, obliczać opór zastępczy odbiorników połączonych szeregowo lub równoległe, opisać sieć domową jako przykład obwodu rozgałęzionego, wyjaśnić funkcję bezpieczników różnicowych i przewodu ochronnego w domowej sieci elektrycznej 	<ul style="list-style-type: none"> podać związki między napięciami, natężeniami i oporami dla układu odbiorników połączonych szeregowo lub równoległe, wyprowadzić wzory na opory zastępcze układu odbiorników połączonych szeregowo lub równoległe, obliczać opory zastępcze układu odbiorników połączonych w sposób mieszany, stosując upraszczanie obwodów, obliczać opór bocznika

Nr	Treści kształcenia	Wymagania konieczne i podstawowe Uczeń potrafi:	Wymagania rozszerzające i dopełniające Uczeń sprostał wymaganiom koniecznym i podstawowym oraz potrafi:
10	Zależność oporu od długości i przekroju poprzecznego przewodnika (VIII.3)	<ul style="list-style-type: none"> obliczyć opór przewodnika, gdy znane są jego opór właściwy i wymiary geometryczne, posługiwać się jednostką oporu i oporu właściwego 	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniować opór właściwy i przewodnictwo właściwe oraz podać sens fizyczny tych wielkości, zbadać zależność oporu przewodnika od jego długości i przekroju poprzecznego, wyznaczyć opór właściwy
11–12	Praca i moc prądu elektrycznego (VIII.2, VIII.8, VIII.9)	<ul style="list-style-type: none"> posługiwać się pojęciami pracy i mocy prądu oraz jednostkami tych wielkości, stosować wzory na pracę i moc prądu oraz ciepło Joule'a, posługiwać się danymi znamionowymi 	<ul style="list-style-type: none"> wyprowadzić wzory na pracę i moc prądu elektrycznego, wyjaśnić różnice między biernymi i czynnymi elementami obwodu, wyjaśnić pojęcie mocy znamionowej (nominalnej), omówić rolę bezpieczników topikowych w instalacji elektrycznej
13–15	Siła elektromotoryczna. Prawo Ohma dla całego obwodu (VIII.7) Obserwacja zależności natężenia prądu od oporu zewnętrznego	<ul style="list-style-type: none"> wymienić wielkości charakteryzujące źródło energii elektrycznej, posługiwać się pojęciami oporu wewnętrznego i siły elektromotorycznej jako cechami źródła 	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniować siłę elektromotoryczną ogniwa, sformułować prawo Ohma dla całego obwodu, zbadać i omówić zależność natężenia prądu w obwodzie od oporu zewnętrznego
16	Co wskazuje woltomierz dołączony do źródła siły elektromotorycznej? (VIII.7) Obserwacja zależności napięcia na biegunach źródła od natężenia prądu. Wyznaczenie siły elektromotorycznej i oporu wewnętrznego baterii płaskiej (I.9)	<ul style="list-style-type: none"> odróżnić siłę elektromotoryczną od napięcia na biegunach źródła 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić związek między siłą elektromotoryczną a napięciem na biegunach źródła, przeprowadzić obserwację zależności napięcia na biegunach źródła od natężenia prądu w obwodzie i sformułować wnioski z obserwacji, wyznaczyć siłę elektromotoryczną i opór wewnętrzny baterii płaskiej
17–19	Wzrosty i spadki potencjału. Drugie prawo Kirchhoffa. Przykłady stosowania drugiego prawa Kirchhoffa (VIII.12)	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć i objaśnić II prawo Kirchhoffa 	<ul style="list-style-type: none"> analizować i przedstawiać graficznie spadki i wzrosty potencjału w obwodzie zamkniętym, stosować II prawo Kirchhoffa dla oczka sieci, obliczać opór zastępczy na podstawie praw Kirchhoffa, dokonywać bilansu energii w obwodzie zewnętrznym zawierającym źródła siły elektromotorycznej lub silniki (tzw. elementy czynne)
20	Modele przewodnictwa ciał stałych: przewodników i półprzewodników (VIII.1, VIII.4)	<ul style="list-style-type: none"> podać przykład przewodnika, izolatora i półprzewodnika, omówić zależność właściwości elektrycznych substancji od obecności elektronów swobodnych, omówić podział ciał na przewodniki, izolatory i półprzewodniki ze względu na zależność ich oporu właściwego od temperatury 	<ul style="list-style-type: none"> omówić związek między natężeniem prądu a szybkością i liczbą nośników ładunku w przewodniku, omówić budowę półprzewodników, wyjaśnić, w jakim celu domieszkuje się półprzewodniki

Nr	Treści kształcenia	Wymagania konieczne i podstawowe Uczeń potrafi:	Wymagania rozszerzające i dopełniające Uczeń sprostał wymaganiom koniecznym i podstawowym oraz potrafi:
21–22	Dioda półprzewodnikowa (złącze n-p). Tranzystor (VIII.14, VIII.15) Obserwacja przepływu prądu w obwodzie zawierającym diodę (VIII.16c)	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnić półprzewodniki typu n i p, wyjaśnić ogólną zasadę działania diody półprzewodnikowej oraz podać jej funkcję, wymienić zastosowania diody, wyjaśnić pojęcie tranzystora, przeprowadzić obserwację przepływu prądu w obwodzie zawierającym diodę 	<ul style="list-style-type: none"> omówić zjawiska występujące na złączu n-p, omówić charakterystykę prądowo-napięciową diody, opisać tranzystor jako trójelektrodowy, półprzewodnikowy element wzmacniający sygnały elektryczne
23	Przewodnictwo elektryczne cieczy i gazów (VIII.1) (I.17)	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, kiedy ciecze i gazy przewodzą prąd elektryczny, wymienić rodzaje nośników ładunku w cieczach i gazach, wymienić sposoby jonizacji gazów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego opór właściwy elektrolitów maleje ze wzrostem temperatury, wyjaśnić różnice między przewodnictwem samoistnym a niesamoistnym gazów, opisać zjawiska zachodzące w gazach podczas przepływu prądu, wyjaśnić związek między badaniem przepływu prądu w rozrzedzonych gazach a odkryciem elektronu, omówić doświadczenie Thomsona (wyznaczenie ilorazu e/m dla elektronu)
24–26	Powtórzenie oraz sprawdzenie wiadomości i umiejętności		
Dział 13. Pole magnetyczne			
1–2	Magnesy trwałe. Pole magnetyczne magnesu (IX.1, IX.15a)	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić graficznie pole magnetyczne magnesu trwałego oraz układu magnesów, zademonstrować kształt linii pól magnetycznych magnesów trwałych, opisać pole magnetyczne Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> posługiwać się pojęciem dipola magnetycznego, wyjaśnić, dlaczego w przyrodzie nie obserwujemy monopoli magnetycznych, przedstawić historię badań nad magnetyzmem ziemskim
3–4	Przewodnik z prądem w polu magnetycznym (IX.2) (I.17)	<ul style="list-style-type: none"> opisać doświadczenie Ørsteda, opisać zachowanie ramki z prądem w polu magnetycznym magnesu podkowiastego, wymienić cechy siły elektrodynamicznej 	<ul style="list-style-type: none"> omówić znaczenie doświadczenia Ørsteda jako kluczowego odkrycia dla rozwoju fizyki, analizować oddziaływanie pola magnetycznego na przewodnik z prądem (siła elektrodynamiczna)
5	Wektor indukcji magnetycznej (IX.2)	<ul style="list-style-type: none"> odpowiedzieć na pytanie: <i>Od czego zależy wartość siły elektrodynamicznej?</i>, podać cechy indukcji magnetycznej $\vec{B}$ i jej jednostkę, stosować wzór na wartość siły elektrodynamicznej dla przypadku $\vec{B} \perp \Delta \vec{l}$, stosować regułę lewej dłoni 	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniować indukcję magnetyczną i jej jednostkę, stosować wzór na wartość siły elektrodynamicznej w dowolnym przypadku, wyjaśnić, co to znaczy, że indukcja magnetyczna jest pseudo-wektorem

Nr	Treści kształcenia	Wymagania konieczne i podstawowe Uczeń potrafi:	Wymagania rozszerzające i dopełniające Uczeń sprostał wymaganiom koniecznym i podstawowym oraz potrafi:
6–8	Naładowana cząstka w polu magnetycznym (IX.2, IX.3)	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedzieć na pytanie: <i>Od czego zależy wartość siły Lorentza?</i>, • stosować wzór na wartość siły Lorentza dla przypadku $\vec{B} \perp \vec{v}$, • opisać znaczenie pola magnetycznego Ziemi dla naszej planety 	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować indukcję magnetyczną, korzystając ze wzoru na siłę Lorentza, • analizować ruch naładowanej cząstki w polu magnetycznym w zależności od kąta między wektorami $\vec{B}$ i $\vec{v}$, • opisać ruch naładowanej cząstki w jednorodnym polu magnetycznym dla przypadku $\vec{B} \perp \vec{v}$, • przedstawić zasadę działania i zastosowanie cyklotronu, • analizować ruch naładowanej cząstki w skrzyżowanych polach elektrycznym i magnetycznym, • posługiwać się pojęciem magnetosfery, wyjaśnić znaczenie magnetosfery jako osłony przed wiatrem słonecznym
9–11	Pole magnetyczne przewodników, przez które płynie prąd (IX.1, IX.5, IX.15a)	<ul style="list-style-type: none"> • rysować linie pola magnetycznego przewodników z prądem (przewodnik prostoliniowy, zwojnica), • objaśnić wzory na wartości indukcji pola magnetycznego prostoliniowego przewodnika i długiej zwojnicy z prądem, • stosować regułę prawej dłoni 	<ul style="list-style-type: none"> • stosować do obliczeń związek wartości indukcji pola magnetycznego i natężenia prądu dla prostoliniowego przewodnika, długiej zwojnicy i kołowej pętli, • stosować zasadę superpozycji pól magnetycznych
12	Wzajemne oddziaływanie przewodników z prądem (IX.6)	<ul style="list-style-type: none"> • analizować siłę oddziaływania dwóch długich przewodników prostoliniowych, • posługiwać się definicją ampera 	<ul style="list-style-type: none"> • wyprowadzić wzór na wartość siły oddziaływania dwóch długich przewodników prostoliniowych, • podać definicję ampera
13	Silnik elektryczny (IX.4)	<ul style="list-style-type: none"> • narysować siły działające na pętlę z przewodnika w jednorodnym polu magnetycznym, • na podstawie tego rysunku omówić budowę i zasadę działania silnika elektrycznego, • podać przykłady zastosowania silnika elektrycznego na prąd stały 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać rolę komutatora w silniku, • obliczyć wartość momentu pary sił działających na ramkę wirnika w silniku elektrycznym
14–15	Właściwości magnetyczne substancji (IX.7)	<ul style="list-style-type: none"> • opisać jakościowo podstawowe właściwości oraz zastosowania ferromagnetyków 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić metodę pomiaru wartości indukcji magnetycznej, • zdefiniować względną przenikalność magnetyczną, • obliczać wartość indukcji magnetycznej we wnętrzu zwojnicy z rdzeniem, • rozróżnić substancje ze względu na wartość względnej przenikalności magnetycznej, • przeanalizować proces magnesowania i rozmagnesowania ferromagnetyków (pętla histerezy)
16–18	Powtórzenie oraz sprawdzenie wiadomości i umiejętności		

Nr	Treści kształcenia	Wymagania konieczne i podstawowe Uczeń potrafi:	Wymagania rozszerzające i dopełniające Uczeń sprostał wymaganiom koniecznym i podstawowym oraz potrafi:
Dział 14. Indukcja elektromagnetyczna			
1-3	Zjawisko indukcji elektromagnetycznej (IX.8, IX.9, IX.15b) (I.17)	<ul style="list-style-type: none"> objaśnić, na czym polega zjawisko indukcji elektromagnetycznej i podać warunki jego występowania, zademonstrować zjawisko indukcji elektromagnetycznej (na przykładzie względnego ruchu magnesu i zwojnicy oraz zmiany natężenia prądu w elektromagnesie), posługiwać się pojęciem strumienia magnetycznego i jego jednostką 	<ul style="list-style-type: none"> opisać odkrycie Faradaya jako jedno z kluczowych dla rozwoju fizyki, zdefiniować strumień indukcji magnetycznej i jego jednostkę, wypowiedzieć warunek wzbudzenia prądu indukcyjnego z użyciem pojęcia strumienia indukcji magnetycznej
4-5	Siła elektromotoryczna indukcji (IX.10)	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego między końcami przewodnika poruszającego się w polu magnetycznym prostopadle do linii pola powstaje napięcie, odpowiedzieć na pytanie: <i>Od czego zależy siła elektromotoryczna indukcji?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> obliczać siłę elektromotoryczną indukcji jako szybkość zmiany strumienia magnetycznego, wyprowadzić wzór na napięcie powstające między końcami przewodnika poruszającego się w polu magnetycznym prostopadle do linii pola magnetycznego, wyprowadzić i poprawnie interpretować prawo indukcji Faradaya, sporządzać i interpretować wykresy $\Phi(t)$, $\mathcal{E}(t)$ oraz $I(t)$, rozwiązywać zadania o podwyższonym stopniu trudności dotyczące zjawiska indukcji elektromagnetycznej
6-7	Reguła Lenza (IX.9)	<ul style="list-style-type: none"> stosować regułę Lenza w prostych przykładach, wymienić przykłady praktycznych zastosowań zjawiska indukcji 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawiać regułę Lenza jako konsekwencję zasady zachowania energii, stosować regułę Lenza w zadaniach o podwyższonym stopniu trudności
8-9	Zjawisko samoindukcji (IX.11)	<ul style="list-style-type: none"> objaśnić, na czym polega zjawisko samoindukcji i podać warunki jego występowania, odpowiedzieć na pytanie: <i>Od czego zależy współczynnik samoindukcji zwojnicy?</i>, podać jednostkę indukcyjności 	<ul style="list-style-type: none"> wyprowadzić i poprawnie interpretować wyrażenie na siłę elektromotoryczną samoindukcji, zdefiniować współczynnik samoindukcji i podać jego sens fizyczny, sporządzać i interpretować wykresy $\mathcal{E}(t)$ oraz $I(t)$
10-13	Prąd zmienny (IX.9, IX.12)	<ul style="list-style-type: none"> opisać przemianę energii podczas działania prądnicy, wymienić cechy prądu przemiennego, posługiwać się pojęciami napięcia i natężenia skutecznego, obliczać napięcie i natężenie skuteczne dla prądu przemiennego 	<ul style="list-style-type: none"> opisać budowę generatora prądu przemiennego, wyprowadzić i objaśnić wzór na siłę elektromotoryczną wzbudzoną w prądnicy, wyprowadzić wzór na chwilową moc prądu przemiennego, zdefiniować wielkości skuteczne: natężenie, napięcie i moc, posługując się wykresem $P(t)$, rozwiązywać zadania o podwyższonym stopniu trudności

Nr	Treści kształcenia	Wymagania konieczne i podstawowe Uczeń potrafi:	Wymagania rozszerzające i dopełniające Uczeń sprostał wymaganiom koniecznym i podstawowym oraz potrafi:
14-15	Transformator (IX.13, VIII.11)	<ul style="list-style-type: none"> objaśnić zasadę działania transformatora, przedstawić uproszczony model transformatora, w którym przekładnia zależy tylko od liczb zwojów, podać przykłady zastosowania transformatora, rozpoznać wyłącznik różnicowy i posłużyć się nim 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego przesyłanie energii elektrycznej wiąże się z jej stratami, obliczać straty energii w linii przesyłowej, wyprowadzić wzór na przekładnię idealnego transformatora, przygotować prezentację na temat działania wyłącznika różnicowego
16	Zastosowanie diody i tranzystora (VIII.14, VIII.15)	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić zastosowanie diody jako prostownika, zademonstrować diodę jako źródło światła, wymienić zastosowania diody, wymienić przykłady zastosowania tranzystora jako wzmacniacza 	<ul style="list-style-type: none"> omówić działanie diody i jej zastosowanie w prostownikach oraz jako źródła światła, wyjaśnić, na czym polega prostowanie jedno- i dwupołkowe, przygotować prezentację na temat zastosowań diody i tranzystora
17-19	Powtórzenie oraz sprawdzenie wiadomości i umiejętności		
Dział 15. Optyka geometryczna			
1	Zjawisko odbicia i załamania światła (X.6, X.19) Zademonstrowanie zjawiska odbicia, rozpraszania i załamania światła (X.20d)	<ul style="list-style-type: none"> sformułować i stosować prawo odbicia, wyjaśnić różnicę między odbiciem i rozproszeniem światła, stosować prawo odbicia i prawo załamania fal na granicy dwóch ośrodków, posługiwać się pojęciem współczynnika załamania ośrodka, zademonstrować zjawiska odbicia, rozpraszania i załamania światła, zapisać i objaśnić prawo załamania światła, opisać przykłady zjawisk optycznych w przyrodzie: miraż, czerwony kolor zachodzącego Słońca, zjawisko Tyndalla 	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniować bezwzględny współczynnik załamania, zapisać i objaśnić związek względnego współczynnika załamania światła na granicy dwóch ośrodków z bezwzględnymi współczynnikami załamania tych ośrodków, wyjaśnić zjawiska optyczne w przyrodzie: miraż, czerwony kolor zachodzącego Słońca, zjawisko Tyndalla
2-4	Całkowite wewnętrzne odbicie (X.6, X.7) Wyznaczanie współczynnika załamania światła za pomocą pomiaru kąta granicznego (X.20e)	<ul style="list-style-type: none"> objaśnić, na czym polega zjawisko całkowitego wewnętrznego odbicia, wymienić warunki, w których zachodzi zjawisko całkowitego wewnętrznego odbicia, posługiwać się pojęciem kąta granicznego, wymienić przykłady praktycznego wykorzystania zjawiska całkowitego wewnętrznego odbicia (światłowod) 	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniować kąt graniczny, opisać i wyjaśnić działanie światłowodu, opisać metodę wyznaczania współczynnika załamania światła za pomocą pomiaru kąta granicznego i wykonać doświadczenie, przeprowadzić analizę niepewności pomiarowych

Nr	Treści kształcenia	Wymagania konieczne i podstawowe Uczeń potrafi:	Wymagania rozszerzające i dopełniające Uczeń sprostał wymaganiom koniecznym i podstawowym oraz potrafi:
5–6	Zwierciadła (X.6) (I.6, I.20)	<ul style="list-style-type: none"> • stosować prawo odbicia w celu konstruowania obrazu w zwierciadle płaskim, • konstruować obrazy w zwierciadłach kulistych wklęsłych i wypukłych, • wymienić cechy obrazów w zwierciadłach płaskich i kulistych, • posługiwać się pojęciem powiększenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyprowadzić i przedyskutować zależność ogniskowej zwierciadła od kąta padania promieni na zwierciadło, • wyprowadzić równanie zwierciadła kulistego, • przedstawić zależność $y(x)$ za pomocą wykresu i przeanalizować ten wykres, • zdefiniować powiększenie, • rozwiązywać zadania, wykorzystując poznane wielkości fizyczne i związki między nimi
7–8	Odchylenie promienia świetlnego w pryzmacie. Rozszczepienie światła (X.4) (I.6)	<ul style="list-style-type: none"> • opisać bieg promienia świetlnego w pryzmacie, • opisać widmo światła białego jako mieszaninę fal elektromagnetycznych o różnych częstotliwościach, • podać przykłady zjawisk optycznych w przyrodzie związanych z rozszczepieniem światła 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić graficznie i omówić przejście promienia świetlnego przez pryzmat, • wyprowadzić i przedyskutować wzór na kąt odchylenia w pryzmacie, • podać możliwości praktycznego wykorzystania zjawiska odchylenia światła w pryzmacie, • przygotować prezentację na temat zjawisk optycznych w przyrodzie (halo, tęcza)
9–12	Soczewki (X.17, X.18) Badanie zależności położenia obrazu otrzymanego za pomocą soczewki od położenia przedmiotu. Wyznaczanie ogniskowej soczewki (X.20f)	<ul style="list-style-type: none"> • stosować do obliczeń równanie soczewki, • opisać jakościowo zależność ogniskowej soczewki od jej promieni krzywizn oraz współczynnika załamania, • stosować do obliczeń pojęcie zdolności skupiającej wraz z jej jednostką, • konstruować obrazy wytworzone przez soczewki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyprowadzić równanie soczewki, • narysować i przedyskutować wykres zależności $y(x)$ dla soczewki skupiającej, • wyprowadzić zależność ogniskowej soczewki od jej promieni krzywizn oraz współczynnika załamania, • przedyskutować wzór soczewkowy dla soczewki szklanej w ośrodku o współczynniku załamania większym od współczynnika załamania materiału soczewki, • zbadać doświadczalnie zależność położenia obrazu otrzymanego za pomocą soczewki od położenia przedmiotu, • wyznaczyć ogniskową soczewki
13	Lupa i oko. Wady wzroku (X.17, X.18)	<ul style="list-style-type: none"> • skonstruować obraz wytworzony przez lupę, • wyjaśnić, na czym polega akomodacja oka, • wyjaśnić, na czym polega dalekowzroczność i krótkowzroczność, • podać sposoby korygowania dalekowzroczności i krótkowzroczności 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować działanie lupy i oka (w tym podstawowe wady wzroku) jako przyrządów optycznych, • wyprowadzić wzór na powiększenie kątowe lupy, • przygotować prezentację o innych przyrządach optycznych (mikroskop, luneta)
14–16	Powtórzenie oraz sprawdzenie wiadomości i umiejętności		

Nr	Treści kształcenia	Wymagania konieczne i podstawowe Uczeń potrafi:	Wymagania rozszerzające i dopełniające Uczeń sprostał wymaganiom koniecznym i podstawowym oraz potrafi:
Dział 16. Fale mechaniczne			
1	Pojęcie fali. Fale podłużne i poprzeczne (X.1, X.14)	<ul style="list-style-type: none"> opisać falę mechaniczną jako zaburzenie rozchodzące się w ośrodku sprężystym i przenoszące energię, rozdzielić fale poprzeczne i podłużne, podać przykład fali poprzecznej i podłużnej, analizować rozchodzenie się fal na powierzchni wody i dźwięku w powietrzu na podstawie obrazu powierzchni falowych 	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniować pojęcie fali mechanicznej, przedstawić i omówić modele fali poprzecznej i fali podłużnej, wyjaśnić, dlaczego fala podłużna może rozchodzić się w ciałach stałych, cieczech i gazach, wyjaśnić, dlaczego fala poprzeczna może rozchodzić się tylko w ciałach stałych, a fala na powierzchni cieczy jest tylko w uproszczeniu falą poprzeczną
2	Wielkości charakteryzujące fale (X.2, X.3) (V.3)	<ul style="list-style-type: none"> posługiwać się pojęciami: promień fali, czoło fali, powierzchnia falowa, rozdzielić fale kuliste i płaskie, na modelu harmonicznego fali płaskiej wskazać punkty o zgodnych fazach, posługiwać się wielkościami fizycznymi charakteryzującymi falę harmoniczną (okres, częstotliwość, amplituda, długość fali), posługiwać się pojęciem natężenia fali wraz z jej jednostką (W/m^2) 	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniować powierzchnię falową, zdefiniować natężenie fali i jednostkę natężenia, opisywać zależność natężenia i amplitudy fali kulistej od odległości od punktowego źródła, stosować wzór na natężenie fali kulistej, wykazać, że natężenie fali jest wprost proporcjonalne do kwadratu amplitudy drgań
3–4	Funkcja falowa fali płaskiej (I.20)	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić (posługując się funkcją falową) fakt, że wychylenie cząstki ośrodka biorącej udział w ruchu falowym zależy od jej położenia (x) i od czasu (t), odczytać z wykresu $y(t)$ okres fali, odczytać z wykresu $y(x)$ długość fali, wyjaśnić, na czym polega zgodność faz dwóch punktów fali 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić funkcję falową opisującą falę harmoniczną w różnych postaciach, zbadać zależność $y(x)$ wychylenia cząstki od jej odległości od źródła w ustalonej chwili t_0, zbadać zależność $y(t)$ wychylenia od czasu dla wybranej cząstki biorącej udział w ruchu falowym, stosować funkcję falową do obliczania długości fali, sporządzić wykresy funkcji falowej $y(x)$ dla różnych faz początkowych
5–6	Interferencja fal płaskich (X.10, X.20c)	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić graficznie interferencję fal o fazach zgodnych i przeciwnych, obserwować zjawisko interferencji fal 	<ul style="list-style-type: none"> stosować zasadę superpozycji fal, wykazać, że amplituda fali wypadkowej jest stała i zależy od przesunięcia fazowego φ_0, wyjaśnić zjawisko interferencji fal, opisać matematycznie interferencję dwóch fal o jednakowych amplitudach i częstotliwościach, opisać wynik interferencji fal, których częstotliwości nie są jednakowe, lecz jedna z nich jest całkowitą wielokrotnością drugiej, posługiwać się pojęciami częstotliwości podstawowej i wyższych harmonicznych

Nr	Treści kształcenia	Wymagania konieczne i podstawowe Uczeń potrafi:	Wymagania rozszerzające i dopełniające Uczeń sprostał wymaganiom koniecznym i podstawowym oraz potrafi:
7–8	Fale stojące (X.10)	<ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się pojęciem fali stojącej, • opisać falę stojącą, wskazać węzły i strzałki tej fali, • podać odległość między sąsiednimi węzłami i sąsiednimi strzałkami fali stojącej 	<ul style="list-style-type: none"> • zastosować zasadę superpozycji dla identycznych fal biegnących w przeciwne strony, • podać warunki powstawania fali stojącej i opisać ją matematycznie, • wykazać, że amplituda fali stojącej zależy od położenia x punktu ośrodka, a nie zależy od czasu, • obliczyć odległość między węzłami i strzałkami fali stojącej
9–10	Zasada Huygensa i jej konsekwencje (X.8, X.12, X.20b)	<ul style="list-style-type: none"> • obserwować zjawisko dyfrakcji fali na szczelinie, • na podstawie obserwacji opisać jakościowo związek pomiędzy dyfrakcją na szczelinie a szerokością szczeliny, • wyjaśnić pojęcie spójności fal 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować zasadę Huygensa, • opisać zależność przestrzennego obrazu interferencji od długości fali i odległości między źródłami fali, • wyjaśnić, na czym polega spójność źródeł fal, • sformułować warunki maksymalnego wzmocnienia i maksymalnego osłabienia fal
11–12	*Fale akustyczne (X.1, X.2, X.3)	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać źródła fal akustycznych, • stosować wzór $\lambda = \frac{v}{\nu}$ dla fal akustycznych, • wymienić cechy dźwięków, • analizować rozchodzenie się dźwięku w powietrzu, • porównać szybkość rozchodzenia się fal akustycznych w różnych ośrodkach (np. w powietrzu, wodzie, żelazie) 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzić klasyfikację wrażeń słuchowych, • obliczać natężenie fali dźwiękowej, • zdefiniować poziom natężenia fali akustycznej i jego jednostkę, • omówić wykres zależności poziomu natężenia od ilorazu natężenia badanej fali i progu słyszalności, • obliczać poziomy natężeń dźwięków o różnych natężeniach
13–14	Zjawisko Dopplera (X.13)	<ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuacje, w których występuje zjawisko Dopplera, • wyjaśnić, na czym polega zjawisko Dopplera 	<ul style="list-style-type: none"> • wyprowadzić i interpretować wzory na częstotliwość odbieranej fali dla różnych przypadków względnego ruchu źródła i odbiornika, • rozwiązywać zadania dotyczące zjawiska Dopplera
15–17	Powtórzenie oraz sprawdzenie wiadomości i umiejętności		

Nr	Treści kształcenia	Wymagania konieczne i podstawowe Uczeń potrafi:	Wymagania rozszerzające i dopełniające Uczeń sprostał wymaganiom koniecznym i podstawowym oraz potrafi:
Dział 17. Niepewności pomiarowe			
1-2	Przypomnienie wiadomości z zakresu niepewności pomiarowych. Niepewność wyniku pomiaru wielkości mierzonej bezpośrednio (I.13–I.16)	<ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się podstawowymi pojęciami (pomiar bezpośredni, pomiar pośredni, wynik pomiaru, rozdzielczość przyrządu pomiarowego, błędy: grubo, systematyczny, przypadkowy, niepewność względna), • objaśnić podstawowe pojęcia, • wymienić przykłady pomiarów bezpośrednich, • wyjaśnić, na czym polega różnica między błędem a niepewnością pomiaru, • rozróżnić błędy przypadkowe i systematyczne, • objaśnić wzór na niepewność względną, • wyznaczyć średnią z kilku pomiarów jako końcowy wynik pomiaru powtarzalnego, • zapisać wynik pomiaru wraz z jednostką oraz informacją o niepewności, • przeprowadzać obliczenia i zapisywać wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiaru lub z danych 	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować niepewność względną, • objaśnić, co nazywamy rozdzielczością przyrządu, oraz jaki jest jej wkład w niepewność standardową wyniku pomiarów, • przedstawić wyniki pomiarów w postaci wykresu słupkowego (histogramu), • wymienić parametry charakteryzujące funkcję Gaussa, • omówić wpływ liczby pomiarów na wartość niepewności, • opisać trzy sytuacje, w których „wkłady” do niepewności standardowej miary rozrzutu wyników i wartości niepewności granicznej są różne, • posługiwać się wzorami na niepewność standardową w każdej z tych trzech sytuacji, • stosować poprawny zapis wyniku pomiaru, • wymienić zasady zaokrąglania wyników pomiarów i niepewności do odpowiedniej liczby cyfr znaczących
3	Niepewności pomiarów pośrednich (I.15, I.16)	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić przykłady pomiarów pośrednich, • posługiwać się pojęciem niepewności pomiaru wielkości mierzonej pośrednio, • zapisać wynik pomiaru wraz z jego jednostką oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności, • uwzględniać niepewności przy sporządzaniu wykresów 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczyć niepewność mierzonej pośrednio wielkości zależnej od jednej zmiennej, • obliczyć niepewność mierzonej pośrednio wielkości zależnej od dwóch zmiennych, • sprawdzić, jak niepewność pomiaru danej wielkości fizycznej wpływa na niepewność pomiaru pośredniego, • przeprowadzić analizę wyników pomiaru pośredniego, • stosować poprawny zapis wyniku pomiaru wraz z niepewnością standardową